

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

АБРОСЬКІН В'ячеслав Васильович

УДК 342.9:[351.74:343.34](477)

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ
УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
В УМОВАХ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

12.00.07 — адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків — 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

- Науковий керівник:** доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
СОКУРЕНКО Валерій Васильович,
Харківський національний
університет внутрішніх справ, ректор.
- Офіційні опоненти:** доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
КЛЮЄВ Олександр Миколайович,
Харківський науково-дослідний інститут
судових експертиз імені Засл. проф.
М. С. Бокаріуса, директор;
- кандидат юридичних наук, доцент
ГРИШИНА Наталія Вікторівна,
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, доцент кафедри
державно-правових дисциплін
юридичного факультету.

Захист відбудеться 14 грудня 2018 р. о 9 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

Автореферат розісланий 13 листопада 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стратегією сталого розвитку «Україна — 2020» одним із ключових векторів розвитку нашої держави визначено вектор безпеки, у рамках якого має відбуватися забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян. Україна має стати державою, що здатна захистити свої кордони та забезпечити публічну безпеку не тільки на своїй території, а й у європейському регіоні. Наведене вимагає коригування завдань та функцій органів поліції, упровадження нових критеріїв оцінювання роботи поліцейських.

У 2014 році Російською Федерацією проти України розпочато неспровоковану збройну агресію, результатом якої стали неправомірною окупація Автономної Республіки Крим, здійснення збройного вторгнення на територію Донецької та Луганської областей. На той час це стало можливим, насамперед, через стратегічну та ментальну неготовність правоохоронних органів до швидких та скоординованих дій під час кризових ситуацій у безпековому середовищі. У зв'язку з цим українське суспільство вже тривалий час перебуває під загрозою порушення територіальної цілісності держави. Проведення антитерористичної операції (до кінця квітня 2018 року), а зараз операції Об'єднаних сил, потребує залучення сил та засобів органів поліції до забезпечення належного стану публічної безпеки.

На дослідженні різноманітних питань, присвячених особливостям діяльності правоохоронних органів, у тому числі органів поліції (міліції) щодо забезпечення громадської (публічної) безпеки, зосереджували свою увагу такі вітчизняні та зарубіжні вчені як: В. Б. Авер'янов, С. М. Алфьоров, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, О. І. Безпалова, Ю. П. Битяк, В. В. Галунько, В. М. Гаращук, О. П. Гетманець, Є. А. Гетьман, І. П. Голосніченко, Н. В. Гришина, С. М. Гусаров, С. Ф. Денисюк, О. В. Джафарова, О. М. Ключев, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, К. Б. Левченко, О. І. Миколенко, О. М. Музичук, О. Ю. Синявська, В. В. Сокуренько, С. Г. Стеценко, О. С. Юнін та ін. Праці зазначених учених становлять основу формування наукових підходів до аналізу проблем правового регулювання діяльності органів поліції у сфері забезпечення публічної безпеки. Однак питання правового регулювання вказаної діяльності саме в умовах проведення антитерористичної операції (АТО) висвітлені фрагментарно, в межах більш широкої правової проблематики, що певним чином зумовлено тим, що до 2014 року на території України такий вид операцій взагалі не проводився.

Таким чином, необхідність удосконалення діяльності органів поліції у сфері забезпечення публічної безпеки під час проведення антитерористичної операції та системного оновлення її правового

забезпечення, з одного боку, та недостатність наукових розробок цієї проблематики — з іншого, обумовлюють актуальність комплексного дослідження адміністративно-правових засад забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Робота виконана відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», затвердженої указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р, пунктів 1.5, 2.4, 2.11, 3.3—3.5 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015—2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, пунктів 1.2, 1.3, 2.3, 3.6, 8.9, 8.12, 8.14 Пріоритетних напрямів наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на період 2016—2019 років, схвалених Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ 23 лютого 2016 р. (протокол № 2), комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ «Законодавча та законодавча діяльність в Україні» (державний реєстраційний номер 0113U008189), «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (державний реєстраційний номер 0113U008197), «Правоохоронна функція української держави» (державний реєстраційний номер 0113U00819).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових підходів, а також чинного законодавства України і практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції, а також шляхи їх удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації необхідно вирішити такі основні *задачі*:

- охарактеризувати поняття та сучасний стан публічної безпеки в Україні;
- встановити значення та систему забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції;
- окреслити місце органів Національної поліції України в системі суб'єктів забезпечення публічної безпеки в умовах АТО;

- визначити сучасний стан правового регулювання забезпечення публічної безпеки Національною поліцією в умовах АТО та з'ясувати місце в ньому адміністративно-правового регулювання;
- з'ясувати особливості управління органами Національної поліції України в умовах антитерористичної операції;
- охарактеризувати роль превентивної діяльності органів Національної поліції в зоні антитерористичної операції;
- надати загальну характеристику організації служби на блокпостах у зоні антитерористичної операції;
- узагальнити позитивний досвід створення та функціонування системи реагування на правопорушення в органах Національної поліції України у зоні антитерористичної операції;
- визначити зміст взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах АТО;
- надати рекомендації щодо вдосконалення нормативних засад та організації забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції;
- опрацювати критерії оцінювання ефективності забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах АТО.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції.

Методи дослідження. Відповідно до мети і задач дослідження в роботі використано сукупність методів та прийомів наукового пізнання — як загальнотеоретичних, так і спеціально-наукових. За допомогою ґносеологічного методу було визначено сутність публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правового регулювання (підрозділ 1.1). Використання методу системного аналізу дозволило визначити систему забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції, опрацювати критерії оцінювання ефективності забезпечення поліцією публічної безпеки в умовах АТО, визначити зміст взаємодії поліції з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції (підрозділи 1.2, 2.3, 3.2). Порівняльно-правовий метод використано з метою висвітлення сучасного стану правового регулювання забезпечення публічної безпеки поліцією в умовах АТО та з'ясування місця в ньому адміністративно-правового регулювання, визначення особливостей управління органами поліції в умовах антитерористичної операції, вироблення рекомендацій щодо

удосконалення нормативних засад та організації забезпечення поліцією публічної безпеки в умовах АТО (підрозділи 1.4, 2.1, 3.1). Системно-структурний метод застосовано для визначення місця органів поліції в системі суб'єктів забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції, з'ясування специфіки адміністративної діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки в умовах АТО (підрозділи 1.3 та 2.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є Конституція України, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають правові засади забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції. У ході дослідження було використано також документи міжнародних організацій та зарубіжних країн, досвід яких щодо забезпечення публічної безпеки в умовах АТО може бути використаний в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності Національної поліції, Генеральної прокуратури України, довідкові видання, статистичні матеріали. Використано також особистий досвід роботи здобувача в правоохоронних органах.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції, що дозволило обґрунтувати низку нових положень і висновків, надати практичні рекомендації з досліджуваних питань. Зокрема:

вперше:

обґрунтовано, що нормативні засади забезпечення публічної безпеки органами поліції в умовах АТО характеризуються дуалізмом відносно сфери їх повноважень та організаційного забезпечення діяльності, що полягає у регулюванні даного питання на двох рівнях (загальному та спеціальному): 1) на загальному рівні повноваження поліції визначено нормативними актами, що регламентують правові засади організації та діяльності поліції як правоохоронного органу; 2) на спеціальному рівні встановлено специфічні повноваження та умови діяльності поліції безпосередньо в умовах АТО, ґрунтуючись на загальних засадах забезпечення публічної безпеки;

визначено поняття системи забезпечення публічної безпеки в умовах АТО як органічно поєднаної сукупності її суб'єктів із діяльністю, яка реалізується ними за допомогою відповідних форм і методів з метою гарантування та підтримання належного стану публічної безпеки в умовах проведення антитерористичної операції;

розроблено систему показників ефективності діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки під час проведення АТО, що дозволило дійти висновку, що вказані показники здатні всебічно як охарактеризувати саме явище (публічну безпеку), так і сприяти отриманню об'єктивних результатів оцінювання стану її забезпечення під час проведення антитерористичної операції;

обґрунтовано, що органи поліції посідають провідне місце серед інших суб'єктів забезпечення публічної безпеки в умовах АТО, що зумовлено низкою факторів: 1) переосмисленням ролі і призначення органів поліції у суспільстві, зокрема визначенням нової філософії їх діяльності — служіння суспільству шляхом надання поліцейських послуг; 2) на перших етапах проведення АТО саме органи поліції були першою і подекуди єдиною перешкодою на шляху реалізації планів агресора; 3) із розвитком національного законодавства, пристосуванням його положень до умов проведення АТО підвищується роль правозастосовної діяльності поліції;

удосконалено:

– перелік факторів, що здійснюють негативний вплив на стан публічної безпеки під час проведення АТО: 1) силове та збройне захоплення адміністративних будівель органів влади та правоохоронних органів, об'єктів Збройних Сил та Нацгвардії, пікетування та створення перешкод діяльності органів влади; 2) викрадення та незаконне позбавлення волі представників правоохоронних органів, ЗМІ (у тому числі іноземних), громадських організацій (у тому числі міжнародних) та громадян, які не підтримують сепаратистські настрої на Сході країни; 3) організація і проведення в обласних центрах та ряді інших міст масових мітингів проросійської спрямованості під сепаратистськими та антидержавними гаслами; 4) повідомлення про закладення вибухівки або здійснення терористичних актів на території держави; 5) зростання кількості вимушених переселенців;

– розуміння взаємодії поліції з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки під час АТО як заснованої на законодавчих та підзаконних актах, узгодженої за цілями, часом, місцем проведення діяльності між суб'єктами, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, що впливає з організаційної діяльності спеціально створених координаційних органів, та інших рівноправних незалежних

один від одного державних органів, органів місцевого самоврядування та громадськості з метою забезпечення їх погодженого функціонування щодо захисту прав, свобод та забезпечення безпеки громадян, запобігання терористичним актам та іншим правопорушенням, їх припинення шляхом найбільш доцільного поєднання форм і методів, властивих даним суб'єктам;

- характеристики процесу управління органами поліції під час антитерористичної операції, на підставі чого зроблено висновок, що цей процес ускладнюється тим, що активною стороною, яка протистоїть органам поліції, є незаконні збройні формування, час та характер дій яких завчасно не відомі (зважаючи на це, управлінські рішення інколи можуть мати інтуїтивний характер, що може здійснювати негативний вплив на їх якість; отже, існує потреба у підборі висококваліфікованих кадрів на керівні посади різних рівнів управління);

- уявлення про сутність особливих повноважень превентивного характеру працівників поліції, які вони реалізують під час проведення АТО, що визначають умови перебування громадян та спеціальні повноваження органів поліції (зелений, жовтий, червоний) та, зважаючи на різні рівні терористичних загроз, окреслено перелік превентивних заходів, що здійснюються в кожному конкретному випадку;

дістали подальшого розвитку:

- розуміння специфіки організації служби працівників поліції на блокпостах під час АТО, що дозволило дійти висновку, що це система службових відносин із специфічною ієрархією, де поліцейські не завжди підпорядковуються керівникам органів поліції, натомість виконують накази осіб, які займають ідентичні посади в інших правоохоронних органах (спостерігається подвійне підпорядкування);

- з'ясування особливостей процесу створення та функціонування системи реагування на правопорушення органами поліції у зоні АТО, що має свою специфіку, пов'язану зі складною оперативною обстановкою та стабільно високим рівнем злочинності, внаслідок перебування з тимчасово окупованими територіями, постійними міграційними процесами злочинців, зброї та інших предметів, заборонених в обігу;

- визначення першочергових заходів, спрямованих на оптимізацію нормативних засад забезпечення поліцією публічної безпеки в умовах АТО: 1) узгодження положень нормативно-правових актів зі змістом Закону України «Про Національну поліцію» щодо використання термінів «публічний порядок» та «публічна безпека»; 2) розмежування змісту превентивної та профілактичної діяльності поліції, зокрема в умовах АТО; 3) віднесення діяльності з виконання поліцейськими завдань щодо забезпечення публічної безпеки в умовах АТО до служби особливого характеру.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки та пропозиції можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері — для подальшого розроблення та удосконалення теоретичних питань забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції (*акти впровадження результатів дисертаційного дослідження в діяльність Науково-дослідного інституту публічного права від 30.08.2018 р., Маріупольського державного університету від 10.09.2018 р.*);

- правотворчості — з метою вдосконалення законодавства України з питань забезпечення органами поліції публічної безпеки в умовах антитерористичної операції (*довідка Верховної Ради України від 25.10.2018 р., довідка Науково-дослідного інституту публічного права від 30.07.2018 р.*);

- правозастосовній сфері — для покращення діяльності органів поліції щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції (*акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в практичну діяльність Головного управління Національної поліції в Донецькій області від 20.08.2018 р.*);

- навчальному процесі — під час викладання дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність поліції», «Превентивна робота поліції», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Дії працівників поліції при надзвичайних ситуаціях», «Надання поліцейських послуг», а також у ході підготовки лекцій і навчальних посібників з даної тематики (*акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в навчальний процес Харківського національного університету внутрішніх справ від 17.08.2018 р.*).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на науково-практичних конференціях «Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні» (Одеса, 2017), «Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених» (Харків, 2018), «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (Київ, 2018), «Забезпечення правопорядку на території проведення операції Об'єднаних сил» (Маріуполь, 2018).

Публікації. Основні результати дослідження викладено у шести статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та науковому періодичному виданні іншої держави, а також у тезах наукових повідомлень на 4 науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації — 248 сторінок. Список використаних джерел містить 207 найменувань і займає 24 сторінки. Додатки займають 15 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дисертації, визначається її зв'язок із науковими програмами, планами та темами, окреслюються мета і задачі, об'єкт і предмет, вказується на методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наводяться дані, що свідчать про апробацію результатів дослідження та публікації.

Розділ 1 «Методологія дослідження адміністративно-правових засад діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Поняття та сучасний стан публічної безпеки в Україні»* під публічною безпекою запропоновано розуміти врегульовану нормативно-правовими актами сукупність суспільних відносин, у межах яких уповноважені державою органи й особи здійснюють діяльність, спрямовану на недопущення та припинення протиправних посягань, надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, мінімізацію їх негативних наслідків з метою підтримання стану захищеності прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб, суспільства та держави.

Виокремлено та проаналізовано адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку (в розумінні глави 14 КпАП України), вчинення яких було характерним протягом проведення АТО на Сході нашої держави. Констатовано позитивну динаміку до зменшення кількості таких правопорушень, і з огляду на цей показник зроблено висновок про покращення стану адміністративної деліктності в цьому регіоні.

Що стосується тяжких та особливо тяжких злочинів, учинених на території Донецької і Луганської областей, то у 2013 році кількість зазначених злочинів, що була зареєстрована, становила 42 091, у 2014 — вже 49 742, у 2015 — 48 742, у 2016 — 52 619. Така негативна тенденція пояснюється зростанням рівня терористичної загрози на території нашої держави, зумовленого геополітичним розташуванням України, результатом чого є можливість виникнення «власного терору» та його «імпорту» з інших держав.

Виокремлено та проаналізовано загрози, ймовірність виникнення яких на території Донецької та Луганської областей, а також поширення їх по всій території держави залишається достатньо високою; запропоновано заходи щодо усунення зазначених загроз або мінімізації їх негативних наслідків.

У підрозділі 1.2 «Значення та система забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції» з'ясовано, що зміст системи забезпечення публічної безпеки в Україні утворюють: її суб'єкти — основний структурний елемент; її об'єкт — власне забезпечення публічної безпеки як те, на що спрямовано функціонування даної системи та з приводу чого вона утворена; зв'язки між названими елементами — діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки в умовах АТО, що реалізується за допомогою відповідних форм і методів.

Визначено систему суб'єктів забезпечення публічної безпеки в Україні в умовах антитерористичної операції: 1) правоохоронні органи та центральні органи виконавчої влади, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом — Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України, Міноборони та підпорядковані йому Збройні Сили України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Міністерство юстиції України, Управління державної охорони України, Державна фіскальна служба України; 2) правоохоронні органи та центральні органи виконавчої влади, які залучаються до заходів, пов'язаних з антитерористичною операцією в разі необхідності, — Державна служба фінансового моніторингу України, Служба зовнішньої розвідки України, Міністерство закордонних справ України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Фонд державного майна України, Міністерство інфраструктури України, Міністерство фінансів України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство аграрної політики та продовольства України; 3) недержавні суб'єкти реалізації правоохоронної функції держави — органи місцевого самоврядування, громадські об'єднання, підприємства, установи, організації (їх посадові особи), окремі громадяни.

Забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції як те, на що спрямовано функціонування системи забезпечення публічної безпеки та з приводу чого вона була створена, запропоновано розглядати як її об'єкт.

У підрозділі 1.3 «Органи Національної поліції України як суб'єкт забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції» розкрито особливості діяльності органів поліції щодо забезпечення

публічної безпеки на початку введення стану антитерористичної операції, під час її безпосереднього проведення та після початку проведення операції Об'єднаних сил.

Встановлено, що роль органів Національної поліції як суб'єктів забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції може бути охарактеризована на двох рівнях: 1) на першому (загальному) рівні роль органів поліції полягає в забезпеченні національної безпеки й оборони, відсічі та стримуванні збройної агресії; 2) другий рівень знаходить свій прояв у «правозастосувальній» ролі органів поліції, що полягає у виконанні завдань, які покладені на поліцію Законом України «Про Національну поліцію». У цьому контексті особливого значення в умовах проведення антитерористичної операції набуває діяльність поліції щодо збереження життя та здоров'я осіб, які не залучаються до заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, недопущення несанкціонованого ввезення (вивезення) до (з) району проведення операції зброї, боєприпасів, вибухових та наркотичних речовин тощо.

У підрозділі 1.4 *«Нормативні засади забезпечення публічної безпеки Національною поліцією України в умовах антитерористичної операції та місце серед них адміністративно-правового регулювання»* акцентовано увагу на тому, що публічна безпека є новою законодавчо передбаченою категорією сфери завдань поліції, яка належить до однієї зі складових чинної «філософії» діяльності поліції крізь призму необхідності служіння суспільству.

У результаті аналізу нормативно-правових актів, положення яких встановлюють особливості діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки в цілому та під час проведення АТО зокрема, визначено два рівні нормативних засад, існування яких зумовлено дуалізмом сфери їх повноважень та організаційного забезпечення діяльності: 1) загальні повноваження поліції визначено нормативними актами, що регламентують правові засади діяльності поліції як правоохоронного органу (основним є Закон України «Про Національну поліцію»); 2) специфічні повноваження та умови діяльності поліції безпосередньо в умовах АТО визначено нормами спеціального законодавства (наприклад, Закону України «Про боротьбу з тероризмом»).

Зроблено висновок, що місце адміністративно-правового регулювання серед нормативних засад забезпечення публічної безпеки поліцією можна простежити крізь призму адміністративно-правової природи сфери публічної безпеки та діяльності поліції як основного суб'єкта адміністративно-правових відносин у цій сфері.

Розділ 2 «Особливості адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки Національною поліцією України в умовах антитерористичної операції» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Особливості управління органами Національної поліції України в умовах антитерористичної операції»* встановлено, що здійснення управлінських процесів в умовах антитерористичної операції покладається на Оперативний штаб з управління антитерористичною операцією, який забезпечує безпосереднє управління конкретною антитерористичною операцією та загальне керівництво силами (засобами), що залучаються до здійснення антитерористичних заходів. Проаналізовано особливості управлінської діяльності представників кожного органу державної влади, що входить до складу зазначеного Штабу, та розкрито специфіку їх взаємодії.

Акцентовано увагу на тому, що органи поліції здійснюють безперервний процес управління в таких специфічних умовах, як проведення АТО, шляхом виявлення та оцінювання ризиків від вчинення терористичної діяльності, прогнозування їх наслідків, характеру та масштабів, розроблення стратегічних планів та прийняття управлінських рішень, спрямованих на відвернення наслідків терористичних актів і загальну протидію злочинності. Сформульовано ознаки управлінських рішень, що приймаються з метою забезпечення публічної безпеки під час АТО.

Виявлено фактори, які на початку проведення АТО здійснювали негативний вплив на процес управління діяльністю органів поліції.

У підрозділі 2.2 *«Специфіка адміністративної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції»* акцентовано увагу на організаційних формах адміністративної діяльності поліції, спрямованої на запобігання правопорушенням, і тих специфічних рисах, яких вона набуває в умовах АТО.

У пункті 2.2.1 *«Особливості превентивної діяльності органів поліції у зоні антитерористичної операції»* з метою з'ясування особливостей превентивної діяльності в органах поліції України в умовах АТО розкрито зміст та співвідношення понять «попередження», «запобігання», «припинення», «профілактика» та «превенція». Сформульовано ознаки превентивної діяльності органів поліції, з урахуванням чого поняття «превентивна діяльність органів поліції» запропоновано розуміти у широкому та вузькому сенсі, залежно від необхідності включення до її складової профілактичних заходів у конкретному випадку.

Аргументовано, що застосування конкретних методів, засобів, способів, а також безпосередньо поліцейських превентивних заходів залежить від низки умов, до яких запропоновано віднести: географічне розташування території, а також політичну та соціальну обстановку в її межах (зокрема, проведення АТО); оперативну та криміногенну обстановку; рівень злочинності; чисельність персоналу органів поліції, рівень його професіоналізму, уміння та навички; час, відведений на той чи інший превентивний процес; конкретну мету, з якою вони здійснюються; категорії населення, що проживають на території, тощо.

Встановлено, що превентивні заходи в умовах АТО в окремих регіонах здійснюються поліцією в більш широкому спектрі. Крім того, працівники поліції наділяються спеціальними повноваженнями під час реалізації заходів щодо охорони публічної безпеки, включаючи превентивну діяльність, які за своєю суттю є більш широкими, ніж передбачені розділом V Закону України «Про Національну поліцію».

У пункті 2.2.2 *«Особливості організації служби на блокпостах у зоні антитерористичної операції»* доведено, що ефективність діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки, виявлення правопорушників (у тому числі представників збройних, злочинних, організованих злочинних, терористичних груп), блокування їх пересування по території проведення АТО, в'їзду/виїзду на її межі, недопущення перевезення зброї, матеріальних активів, призначених для фінансування злочинної діяльності, безпосередньо залежить від наявності та ефективності роботи блокпостів та мобільних постів. Розкрито особливості розміщення, облаштування та безпосередньої роботи блокпостів першого та другого рубежу, в тому числі постійних (стаціонарних) та тимчасових; охарактеризовано повноваження поліцейських, які несуть на них службу.

Уточнено правовий механізм здійснення загального пропускового режиму через лінію зіткнення контрольованої та неконтрольованої території, охарактеризовано особливості реалізації превентивних поліцейських заходів.

Окреслено сутність процедури реформатування діяльності блокпостів: 1) збільшення кількості мобільних постів, що дозволило забезпечити поліцейську присутність у віддалених населених пунктах та підвищити рівень безпеки громадян; 2) переобладнання інфраструктури блокпостів сучасною технікою та інтелектуальними відеокамерами (час перевірки скорочено у 10 разів).

У пункті 2.2.3 *«Позитивний досвід створення та функціонування системи реагування на правопорушення в органах Національної поліції України у зоні антитерористичної операції»* окреслено основні етапи

розроблення та впровадження на базі ГУНП в Донецькій області унікального Єдиного аналітичного сервісного центру (UASC) у місті Маріуполі, який дозволив вивести рівень безпеки громадян на якісно новий рівень, зробивши ставку на впровадження новітніх технологій, спираючись на передовий світовий досвід таких країн, як Великобританія, Об'єднані Арабські Емірати та Італія.

Встановлено, що концепція створення UASC передбачала розвиток безпеки регіону в умовах проведення АТО за такими напрямками: підвищення безпеки громадян; модернізація та розбудова технологій інфраструктури автоматизованого управління безпеки визначеної території; використання передових технологій для ефективного управління містом; активна співпраця поліції, місцевої влади, бізнес-середовища та громадськості. Підтвердженням ефективності UASC є дані Генеральної прокуратури України, відповідно до яких кількість зареєстрованих умисних убивств у 2016 році, порівняно з 2014 роком, у Донецькій області зменшилася з 2377 до 229. Що стосується злочинів з використанням зброї, тут теж спостерігається позитивна динаміка: їх кількість у Донецькій області зменшилася з 629 до 37.

Виокремлено та охарактеризовано основні функції UASC: охоронна, превентивна, інформаційна, акумуляційна, контрольна, допоміжна, комунікативна, виховна. З'ясовано, що для вдосконалення засобів комунікації з поліцією додатково створено програмне забезпечення «Поліція 102», яке виступає засобом комунікації між поліцією та громадою. Окреслено основні функції мобільного додатку «Поліція 102».

У підрозділі 2.3 «Взаємодія Національної поліції України з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції» в результаті аналізу змісту та співвідношення понять «взаємодія» та «координація» виокремлено основні ознаки, які характеризують загальнотеоретичне уявлення про таку взаємодію.

У пункті 2.3.1 «Особливості взаємодії Національної поліції України з органами Служби безпеки України у зоні антитерористичної операції» у результаті аналізу конкретних прикладів взаємодії Національної поліції зі Службою безпеки України (далі — СБУ) під час проведення АТО у східних регіонах України протягом 2014—2018 рр. визначено такі особливості взаємодії зазначених суб'єктів: 1) взаємодія між поліцією та органами СБУ є наслідком управлінської діяльності з координації у межах єдиної державної системи запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків; 2) взаємодія між поліцією та СБУ відбувається на державному та регіональному

рівнях за функціональним та територіальним принципами; 3) взаємодія між елементами єдиної державної системи запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків ґрунтується на організаційній діяльності колегіального координаційного органу, а саме: Антитерористичного центру при СБУ — на рівні єдиної державної системи; Міжвідомчої координаційної комісії Антитерористичного центру при СБУ — у межах функціональної підсистеми; координаційних груп Антитерористичного центру при регіональних органах СБУ — на рівні територіальної підсистеми; оперативного штабу з управління антитерористичною операцією — при безпосередньому управлінні конкретною антитерористичною операцією та керівництві силами і засобами, які залучаються до здійснення антитерористичних заходів.

У пункті 2.3.2 *«Взаємодія органів Національної поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування у зоні антитерористичної операції»* охарактеризовано особливості взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки у зоні антитерористичної операції. Сформульовано пропозиції щодо внесення доповнень до Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, якими слід передбачити особливості взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України щодо забезпечення публічної безпеки не лише в мирний час, але й в умовах проведення АТО.

Зроблено висновок, що чинні нормативно-правові акти, положення яких регулюють порядок взаємодії поліції та Збройних Сил України, не відповідають сучасним потребам забезпечення публічної безпеки в умовах проведення АТО. Запропоновано оновлений алгоритм дій щодо забезпечення публічної безпеки за умови виникнення терористичної загрози, виявлення або отримання даних про терористичні акти.

Розкрито особливості взаємодії поліції з Військовою службою правопорядку Збройних Сил України, Державною прикордонною службою України, територіальними підрозділами судово-медичних експертиз Міністерства охорони здоров'я України, Національним комітетом Червоного Хреста України та волонтерськими організаціями у сфері розшуку зниклих, викрадених громадян та осіб, які потрапили в полон.

У пункті 2.3.3 *«Специфіка взаємодії органів Національної поліції України з громадськістю у зоні антитерористичної операції»* основними формами взаємодії Національної поліції з громадськістю, зокрема у зоні антитерористичної операції, визначено такі: залучення громадськості до участі у правозахисній роботі; участь громадян у

підтриманні публічної безпеки та порядку; інформування громадянами поліції про вчинені або ті, що готуються, злочини та осіб, причетних до їх вчинення (готування); організаційна допомога інформативного характеру з приводу розшуку безвісти зниклих осіб; участь громадськості в підвищенні кваліфікації поліцейських щодо формування знань вузькогалузевої спрямованості; надання матеріально-технічної підтримки з метою удосконалення діяльності поліції; реалізація програм правового та патріотичного виховання населення; формування кадрового потенціалу для органів поліції завдяки реалізації спільних проєктів для молоді тощо.

Охарактеризовано такі приклади взаємодії Національної поліції з громадськістю, як: створення громадської організації «Молодіжна ліга майбутніх поліцейських»; проєкт «Ластівка», що був започаткований громадською організацією «Фонд довіри» за сприяння Програми розвитку ООН; інноваційний проєкт «Безпечний будинок»; створення безпечного робочого місця для працівників поліції, які несуть службу на блокпостах у Донецькій області; проєкт «Шкільний офіцер поліції»; пілотний проєкт «Поліна»; проєкт «Сусідська варта».

Розділ 3 «Шляхи удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки Національною поліцією України в умовах антитерористичної операції» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Удосконалення нормативних засад та організації забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції»* обґрунтовано доцільність реалізації таких заходів у напрямі удосконалення нормативних засад забезпечення поліцією публічної безпеки в умовах АТО: 1) узгодити положення нормативно-правових актів зі змістом Закону України «Про Національну поліцію» щодо використання термінів «публічний порядок» та «публічна безпека»; 2) розмежувати зміст превентивної та профілактичної діяльності поліції, зокрема в умовах антитерористичної операції (наприклад, шляхом прийняття Закону України «Про превентивну діяльність»); 3) встановити правові підстави доступу поліцейських до інформаційно-телекомунікаційної системи прикордонного контролю «Гарт-1»; 4) виробити єдині вимоги (єдиний стандарт) до системи інтелектуального відеоспостереження, акумуляції інформації та здійснення контролю за її збереженням та використанням; 5) розробити нормативно-правовий акт, що забезпечить належний рівень взаємодії між суб'єктами, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, у сфері забезпечення публічної безпеки в умовах проведення АТО.

Аргументовано, що удосконалення організації забезпечення поліцією публічної безпеки в умовах АТО може бути досягнуто завдяки: 1) створенню єдиного інформаційного простору; 2) проведенню для поліцейських, які залучаються до забезпечення публічної безпеки в умовах АТО, спеціальних навчань та тренінгів з особливостей підтримання публічного порядку у відповідній зоні, з психологічної та фізичної підготовки; 3) використанню методів аналізу, що має на меті запобігання злочинам, зокрема терористичним актам; 4) активізації роботи програм «Безпечне місто» та «Правопорядок» на території всіх областей України.

У підрозділі 3.2 *«Оцінювання ефективності забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції»* обґрунтовано, що процес оцінювання ефективності роботи Національної поліції повинен відбуватись на двох рівнях: першому, який би висвітлював показники ефективності роботи поліції на всій території держави в межах виконання загальних завдань, поставлених перед нею, та другому, який би формував уявлення про виконання поліцією специфічних завдань на окремих територіях держави, зокрема під час проведення АТО чи встановлення інших спеціальних правових режимів. Наголошено, що такий підхід вимагає вироблення відповідної правової регламентації та встановлення сталих і об'єктивних критеріїв, за якими буде проводитись таке оцінювання.

Аргументовано, що на першому рівні має бути сформований приблизний перелік питань, які обов'язково повинні бути висвітлені у процесі здійснення зазначеного виду діяльності. Другий рівень — це варіативні питання, розроблені з урахуванням особливої діяльності органів поліції на окремих територіях, у тому числі зі спеціальними правовими режимами.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання — визначення сутності, особливостей та шляхів удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції. В результаті проведеного дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них такі.

1. З'ясовано зміст категорії «публічна безпека». Аргументовано, що з метою вдосконалення визначення місця в системі понятійного апарату, що використовується в діяльності органів поліції, визначення цього терміна має бути закріплено в положеннях Закону України «Про

Національну поліцію». Охарактеризовано та проаналізовано сучасний стан публічної безпеки в Україні, зокрема на території тих регіонів, де протягом 2014—2018 років проводилась антитерористична операція, а зараз проводиться операція Об'єднаних сил.

2. Охарактеризовано систему забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції, встановлено її змістовні складові елементи та розкрито їх зміст. Аргументовано, що її утворюють такі елементи, як суб'єкти, об'єкти та зміст.

3. Під органами Національної поліції України як суб'єктом забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції запропоновано розуміти сукупність органів і підрозділів Національної поліції України, які функціонують в умовах антитерористичної операції та залежно від свого функціонального призначення реалізують законодавчо закріплені повноваження, пов'язані із недопущенням і припиненням протиправних посягань, надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру задля підтримання стану захищеності прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб. Охарактеризовано соціально-правове значення діяльності органів поліції як суб'єкта забезпечення публічної безпеки в умовах АТО.

4. Аргументовано, що нормативні засади забезпечення публічної безпеки поліцією не залежать від правових підстав прийняття рішення щодо проведення АТО (наприклад, виходячи з правил, установлених Законом України «Про боротьбу з тероризмом» або Законом України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції»). З'ясовано, що нормативні засади діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки в умовах АТО передбачають правові можливості особливого (спеціального) порядку обмеження певних прав і свобод людини. Наголошено, що нормативні акти підзаконного рівня правової регламентації забезпечення публічної безпеки поліцією в умовах АТО можуть містити інформацію з обмеженим доступом.

Встановлено, що в системі правових засад забезпечення публічної безпеки органами поліції під час проведення АТО основне місце займають норми адміністративного законодавства, що зумовлено характером адміністративно-правової природи сфери публічної безпеки та безпосередньою участю поліції в адміністративно-правових відносинах у сфері забезпечення публічної безпеки під час АТО та наявністю в неї адміністративно-правового статусу.

5. З'ясовано, що в умовах проведення АТО з урахуванням специфічної обстановки виконання покладених на поліцію завдань ускладнюється, що вимагає від керівників компетентного управління підпорядкованими органами та підрозділами поліції. У результаті

аналізу особливостей управління органами поліції в умовах АТО запропоновано заходи, реалізація яких дозволить підвищити ефективність цього процесу: 1) розроблення та впровадження ефективних планів, які дозволять налагодити комунікацію з населенням, в тому числі з метою підвищення рівня обізнаності громадян щодо правильного поведіння після терористичного акту; 2) залучення окремих верств населення для подолання наслідків терористичних актів; 3) розроблення комплексу планів дій під час виникнення особливих умов; 4) посилення захисту поліцейських, які несуть службу в зоні АТО, забезпечення готовності до залучення працівників із спеціально створеного резерву з метою підтримання процесу управління та недопущення його зупинки; 5) формування позитивного іміджу органів поліції як таких, що незалежно від обставин захищають громадян, здатні протистояти проявам тероризму; 6) часткове публічне висвітлення інформації, зокрема фактів залучення громадян до протидії терористичній діяльності, наприклад під час проведення спеціальних тренувань.

6. Аргументовано, що превентивна діяльність органів поліції у широкому розумінні передбачає реалізацію системи дій і профілактичних заходів, а також прийомів, методів і способів, що здійснюються уповноваженими представниками органів поліції, з метою запобігання правопорушенням, що можуть бути вчинені особами чи групами осіб. Встановлено, що вузьке розуміння превентивної діяльності органів поліції тяжіє до законодавчого визначення її окремих аспектів здійснення — це комплекс дій (превентивних поліцейських заходів), передбачених нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність органів поліції, включаючи адміністративне та кримінальне законодавство, що здійснюються поліцейськими в межах наданих їм законом повноважень з метою запобігання адміністративним проступкам і злочинам. Розкрито зміст особливих повноважень працівників поліції та перелік конкретних превентивних заходів, які вони можуть застосувати в умовах АТО під час введення окремих спеціальних режимів перебування в зоні безпеки та зважаючи на різні рівні терористичних загроз.

7. Встановлено, що наявність значної кількості блокувань та мобільних постів здатна ускладнити організацію та здійснення терористичної діяльності, не допустити погіршення стану публічної безпеки, навіть якщо правопорушникам відомо про їх місцезнаходження та розташування. У результаті аналізу особливостей розміщення, облаштування та безпосередньої роботи блокувань, кола повноважень поліцейських, що несуть на них службу, аргументовано, що несення поліцейськими служби на блокувках, що встановлюються у зоні

проведення АТО, характеризується певною специфікою: а) організація служби на блокпостах має особливий характер, включаючи службу з нерівномірним графіком, в нічний час, позмінно, а також у святкові та вихідні дні; б) строк несення служби на блокпостах поліцейськими є визначеним, після закінчення якого вони повертаються в розпорядження територіальних органів поліції; в) умови несення служби вимагають стійкого психоемоційного стану, досконалого знання та практичної реалізації вмінь і навичок, високих моральних якостей.

8. Охарактеризовано особливості функціонування системи реагування органів поліції на заяви та повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення, яка працює на базі інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» (зокрема відділу «102» управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування та спеціально розроблених мобільних додатків). Грунтуючись на досвіді ГУНП в Донецькій області, з'ясовано передумови створення Єдиного аналітичного сервісного центру (UASC) у місті Маріуполі та визначено ключові напрями його діяльності. Розкрито особливості роботи call-центру, створеного на базі UASC, який цілодобово приймає дзвінки по лінії 102.

9. Визначено, що антитерористична операція, яка проводилась на Сході України протягом 2014—2018 років, засвідчила очевидну необхідність забезпечення взаємодії між усіма суб'єктами, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом. У результаті аналізу основних напрямів взаємодії поліції з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах АТО, виходячи з основних ознак, які характеризують загальнотеоретичне уявлення поняття «взаємодія», сформульовано основні ознаки такої взаємодії. З'ясовано, що у ході взаємодії відбувається постійний обмін інформацією з проблемних питань та усунення факторів, які дестабілізують обстановку в регіоні проведення АТО, погоджуються дії з представниками громадськості, координаторами від засобів масової інформації, місцевим населенням, яке залучається до підтримання публічного порядку, державними та приватними організаціями, які надають послуги охорони, доставки для ефективного контролю за оперативною обстановкою та реалізації спільних заходів у разі виникнення реальної терористичної загрози.

10. Аргументовано, що удосконалення нормативних засад забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах АТО може бути здійснено у двох напрямках: розроблення і прийняття окремих нормативно-правових актів (зокрема Закону України «Про превентивну діяльність»); внесення змін і доповнень до чинних нормативних актів (зокрема законів України «Про Національну

поліцію», «Про Національну гвардію України», «Про боротьбу з тероризмом», Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку). Сформульовано конкретні пропозиції щодо уточнення зазначених нормативних актів.

11. Наголошено, що оцінювання ефективності діяльності органів поліції має важливе значення, оскільки впливає на визначення напрямів і пріоритетів управління. Вироблення механізму оцінювання ефективності роботи поліції в цілому та в умовах АТО зокрема набуває особливої актуальності, зважаючи на те, що сьогодні загальний механізм проведення такого оцінювання повністю не сформований. Аргументовано, що наразі існує потреба у продовженні розроблення нормативно-правової бази, що регламентує оцінювання ефективності діяльності поліції.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Аброськін В. В. Поняття й особливості законодавчого закріплення категорії «публічна безпека». *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. Вип. 2. Т. 4. С. 60—64.
2. Аброськін В. В. Сутність, зміст і характерні ознаки системи забезпечення публічної безпеки в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6. Т. 4. С. 103—107.
3. Аброськін В. В. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 43. Т. 4. С. 174—179.
4. Аброськін В. В. Особливості організації служби на блокпостах у зоні антитерористичної операції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 5. С. 125—129.
5. Аброськін В. В. Нормативні засади забезпечення публічної безпеки національною поліцією України в умовах антитерористичної операції. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 6. Т. 4. С. 132—141.
6. Аброськин В. В. Особенности превентивной деятельности органов Национальной полиции Украины в условиях антитеррористической операции. *Право и Закон. Кыргызская Республика*. 2018. № 1. С. 22—25.
7. Аброськін В. В. Особливості взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах

антитерористичної операції // Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, Україна, 10—11 лют. 2017 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 46—54.

8. Аброськін В. В. Пріоритетні напрями управління персоналом Національної поліції України в умовах збройного конфлікту // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 трав. 2018 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 11—15.

9. Аброськін В. В. Специфіка превентивної діяльності Національної поліції під час проведення антитерористичної операції // Роль права та закону в громадянському суспільстві : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 9—10 лют. 2018 р.). Київ : Центр прав. наук. дослідж., 2018. С. 28—31.

10. Аброськін В. В. Роль органів Національної поліції щодо забезпечення правопорядку в зоні проведення операції Об'єднаних сил // Забезпечення правопорядку на території проведення операції Об'єднаних сил : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару (м. Маріуполь, 12 жовт. 2018 р.). Маріуполь, 2018. С. 23—50.

АНОТАЦІЯ

Аброськін В. В. Адміністративно-правові засади забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції. — *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. — Харківський національний університет внутрішніх справ. — Харків, 2018.

Дисертацію присвячено аналізу адміністративно-правових засад забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції. Окреслено методологію дослідження адміністративно-правових засад діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах АТО.

З'ясовано особливості управління органами Національної поліції України в умовах антитерористичної операції. Охарактеризовано роль адміністративної діяльності органів Національної поліції у зоні антитерористичної операції. Визначено зміст взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції.

Надано рекомендації щодо удосконалення нормативних засад та організації забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції. Опрацьовано критерії оцінювання ефективності забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах антитерористичної операції.

Ключові слова: публічна безпека, Національна поліція України, антитерористична операція, адміністративне законодавство, адміністративно-правове регулювання, реалізація, суб'єкти, форми, методи, превентивна діяльність, адміністративна діяльність, система реагування на правопорушення, ефективність, критерії оцінювання, взаємодія, удосконалення, оптимізація.

АННОТАЦИЯ

Аброськин В. В. Административно-правовые основы обеспечения Национальной полицией Украины публичной безопасности в условиях антитеррористической операции. — *Квалификационная научная работа на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 — административное право и процесс; финансовое право; информационное право. — Харьковский национальный университет внутренних дел. — Харьков, 2018.

Диссертация посвящена анализу административно-правовых основ обеспечения полицией публичной безопасности в условиях антитеррористической операции. Охарактеризовано понятие публичной безопасности в Украине. Проанализировано состояние публичной безопасности в Украине, в частности на территории тех регионов, где в течение 2014 — 2018 годов проводилась АТО, а сейчас осуществляется операция Объединенных сил. Охарактеризована система обеспечения общественной безопасности в условиях АТО. Раскрыты особенности деятельности полиции по обеспечению общественной безопасности в начале введения состояния АТО, во время ее непосредственного проведения и после начала проведения операции Объединенных сил. Определено состояние правового регулирования обеспечения общественной безопасности полицией в условиях АТО и выяснено место в нем административно-правового регулирования.

Выявлены особенности управления органами полиции в условиях антитеррористической операции. Сформулированы признаки управленческих решений, принимаемых в целях обеспечения общественной безопасности ввремя АТО. Раскрыто содержание особых полномочий сотрудников полиции и перечень превентивных мер, которые они могут применить в условиях АТО при введении

отдельных специальных режимов пребывания в зоне безопасности и учитывая различные уровни террористических угроз. Раскрыты особенности размещения, обустройства и непосредственной работы блокпостов; охарактеризованы полномочия полицейских, несущих на них службу. Охарактеризованы особенности функционирования системы реагирования органов полиции на заявления и сообщения об уголовных и административных правонарушениях. Определено содержание взаимодействия полиции с другими субъектами обеспечения общественной безопасности в условиях АТО.

Даны рекомендации по совершенствованию нормативных основ и организации обеспечения полицией публичной безопасности в условиях АТО. Разработана система показателей эффективности деятельности полиции по обеспечению общественной безопасности во время проведения АТО.

Ключевые слова: публичная безопасность, Национальная полиция Украины, антитеррористическая операция, административное законодательство, административно-правовое регулирование, субъекты, формы, методы, превентивная деятельность, административная деятельность, система реагирования на правонарушения, эффективность, критерии оценки, взаимодействие, совершенствование, оптимизация.

SUMMARY

Abroskin V.V. Administrative and Legal Principles for Ensuring Public Safety by the National Police of Ukraine in the Conditions of Anti-Terrorist Operation. — *Qualifying scientific work as the manuscript.*

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 — administrative law and procedure; financial law; informational law. — Kharkiv National University of Internal Affairs. — Kharkiv, 2018.

The dissertation is focused on the analysis of administrative and legal principles for ensuring public safety by the National Police of Ukraine in the conditions of anti-terrorist operation.

The peculiarities of managing the agencies of the National Police of Ukraine in the conditions of anti-terrorist operation have been revealed. The author has outlined the methodology of the study of administrative and legal principles of the activity of the National Police of Ukraine regarding public safety in the context of anti-terrorist operation.

The role of administrative activities of the National Police in the area of anti-terrorist operation has been characterized. The content of the interaction of the National Police of Ukraine with other subjects of ensuring public safety in the conditions of anti-terrorist operation has been determined.

The author has provided recommendations on improving the normative principles and organization for ensuring public safety by the National Police of Ukraine in the conditions of anti-terrorist operation. The author has worked out the criteria for assessing the effectiveness for ensuring public safety by the National Police of Ukraine in the conditions of anti-terrorist operation.

Key words: public safety, National Police of Ukraine, anti-terrorist operation, administrative legislation, administrative and legal regulation, implementation, subjects, forms, methods, preventive activity, administrative activity, system for responding to offenses, efficiency, evaluation criteria, interaction, improvement, optimization.

Підписано до друку 12.11.2018. Папір офсетний. Друк офсетний.

Формат 60×90/16. Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.

Тираж 100 прим.

Видавець і виготовлювач -

Харківський національний університет внутрішніх справ,

просп. Л. Ландау, 27, м. Харків, 61080.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.